

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 46 - 92, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/87/2005

PREFERENCJE W WYBORACH PREZYDENCKICH

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, MAJ 2005

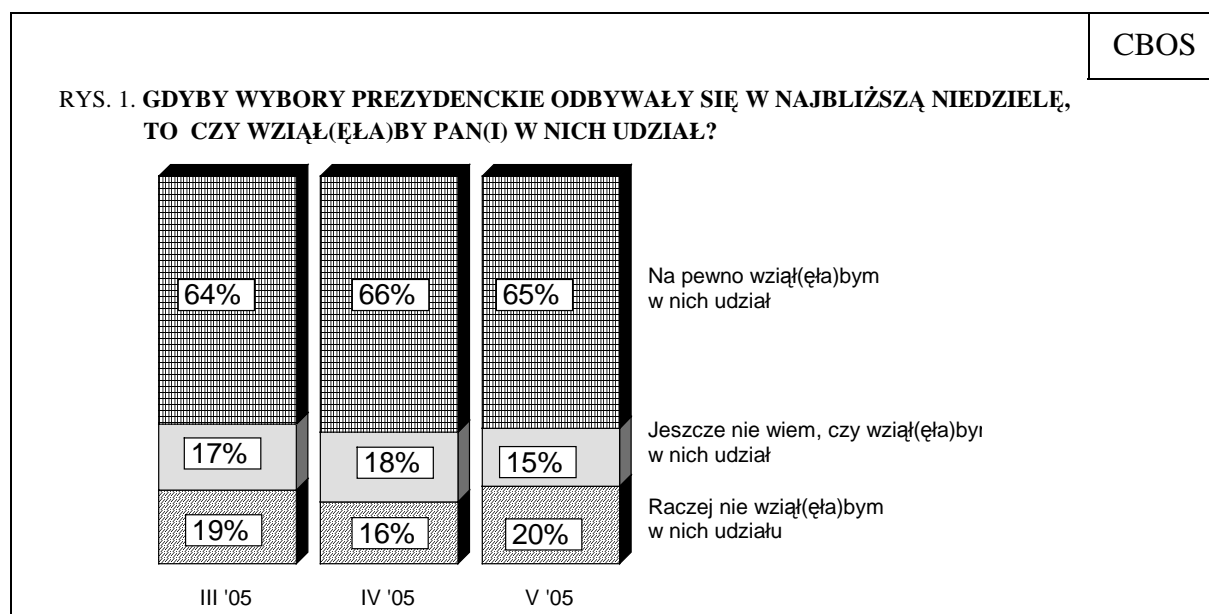
PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

Znak jakości przyznany CBOS przez Organizację Firm Badania Opinii i Rynku
22 października 2004 roku

Od wyborów prezydenckich dzieli nas już tylko kilka miesięcy. Po długim okresie spekulacji i domysłów na przedwyborczej scenie zaczęło się wreszcie coś wyjaśniać. Niektórzy dotąd nominalni kandydaci ostatecznie zadeklarowali swój start w wyborach. Należą do nich: Lech Kaczyński, Andrzej Lepper, Zbigniew Religa, a ostatnio także Marek Borowski oraz Donald Tusk. Wciąż nie wiadomo, czy w wyborach tych zdecyduje się wystartować Włodzimierz Cimoszewicz. Nadal nie znamy też oficjalnych kandydatów kilku liczących się ugrupowań politycznych, w tym PSL i Unii Pracy, a także niedawno powstałych: Partii Demokratycznej - demokraci.pl, Ruchu Patriotycznego oraz Unii Lewicy.

Gdyby wybory prezydenckie odbywały się w maju¹, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - blisko dwie trzecie uprawnionych do głosowania (65%). Od trzech miesięcy zainteresowanie wyborami prezydenckimi utrzymuje się na podobnym poziomie. W stosunku do poprzedniego pomiaru jedynie nieco zmalała grupa osób niezdecydowanych, przybyło zaś tych, którzy nie zamierzają brać w nich udziału.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (180) przeprowadzono w dniach 6-9 maja 2005 roku na liczącej 1052 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Niekwestionowanym liderem majowego rankingu jest Lech Kaczyński, który dystansuje pozostałych - zadeklarowanych i potencjalnych - kandydatów do urzędu prezydenckiego uwzględnionych w naszym badaniu. Poparcie dla kandydata PiS deklaruje ponad jedna piąta badanych wybierających się do urn i zdecydowanych w swych preferencjach (22%). Od dwóch miesięcy liczba zwolenników Lecha Kaczyńskiego pozostaje na tym samym poziomie - w ciągu miesiąca dzielącego kolejne pomiary tylko minimalnie wzrosła (o 1 punkt procentowy). Dość wyraźnie natomiast zmalało poparcie dla kandydata zajmującego w tym miesiącu drugie miejsce - Zbigniewa Religi. Do jego zwolenników zalicza się obecnie co siódmy potencjalny uczestnik głosowania mający ukształtowane preferencje (15%, o 7 punktów mniej niż przed miesiącem). Niemal takim samym poparciem jak senator Religa cieszą się obecnie Włodzimierz Cimoszewicz i Andrzej Lepper (po 14% deklaracji poparcia). Notowania obu tych polityków są niemal takie same jak w kwietniu - liczba zwolenników Włodzimierza Cimoszewicza zmalała o 1 punkt procentowy, równie nieznacznie (o 1 punkt) przybyło osób gotowych głosować na Andrzeja Leppera. Ogłoszenie decyzji o kandydowaniu w wyborach prezydenckich dość wyraźnie zaważyło natomiast na dotychczasowych notowaniach Donalda Tuska. W stosunku do kwietnia poparcie dla lidera PO wzrosło o 4 punkty procentowe. Obecnie chce go poprzeć 13% ankietowanych zamierzających brać udział w głosowaniu i mających sprecyzowane sympatie wyborcze. Trochę mniej osób gotowych jest opowiedzieć się za kandydaturą Marka Borowskiego. W obecnej sytuacji, przy założeniu, że w wyścigu do fotela prezydenckiego konkurowałby on między innymi z Włodzimierzem Cimoszewiczem, mógłby liczyć na poparcie co dziesiątego wyborcy.

W maju naszą listę możliwych kandydatów do urzędu prezydenckiego poszerzyliśmy o nazwiska liderów tych partii, które dotychczas nie zdecydowały, czy wystawią własnego kandydata w tegorocznych wyborach i kto ewentualnie nim będzie. Szefowie tych ugrupowań w roli pretendentów do prezydentury cieszą się raczej znikomym poparciem. Zamiar oddania głosu na Waldemara Pawlaka deklaruje 3% badanych, a za Władysławem Frasyniukiem gotowy jest opowiedzieć się zaledwie co setny potencjalny wyborca. Jeszcze mniej osób (0,1%) chciałoby głosować na Izabelę Jarugę-Nowacką.

Do kandydatów, których szanse w wyborach - przynajmniej jak na razie - są nikłe, w dalszym ciągu należy także przedstawiciel LPR - Maciej Giertych. Poparcie dla ojca Romana Giertycha deklaruje tylko 2% badanych.

ODPOWIEDZI RESPONDENTÓW DEKLARUJĄCYCH UDZIAŁ W WYBORACH PREZYDENCKICH
I ZDECYDOWANYCH W SWYCH PREFERENCJACH

Tabela 1

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Wskazania respondentów według terminów badań	
	IV 2005	V 2005
	w procentach	
Lech Kaczyński	21	22
Zbigniew Religa	22	15
Włodzimierz Cimoszewicz	15	14
Andrzej Lepper	13	14
Donald Tusk	9	13
Marek Borowski	9	10
Waldemar Pawlak	-	3
Maciej Giertych	2	2
Władysław Frasyniuk	-	1
Izabela Jaruga-Nowacka	-	0
Inny kandydat	7	7
	N=639	N=585

Podobnie jak przed miesiącem, co czternasty potencjalny wyborca mający sprecyzowane preferencje nie znajduje wśród uwzględnionych na liście zadeklarowanych czy ewentualnych kandydatów osoby, na którą chciałby głosować, i wskazuje własnego kandydata. Niezmiennie wśród najczęściej wymienianych znajdują się osoby, których start w wyborach jest mało prawdopodobny lub wręcz niemożliwy - prezydent Aleksander Kwaśniewski, Tomasz Lis, Jolanta Kwaśniewska, a także Jan Rokita.

Mimo zbliżającego się terminu wyborów prezydenckich - a może właśnie dlatego, że wybory te nabierają realności i sytuacja z nimi związana powoli zaczyna się klarować - coraz więcej potencjalnych wyborców wstrzymuje się z wyrażeniem jednoznacznego poparcia dla któregoś z kandydatów. Obecnie co siódmy badany zgłaszający chęć udziału w wyborach prezydenckich (14%) nie wie, na kogo odda swój głos. W kwietniu odsetek ten był o połowę mniejszy (7%).

Podobnie jak przed miesiącem wśród osób deklarujących lewicowe poglądy polityczne największe poparcie zyskuje Włodzimierz Cimoszewicz (38%). Mniej zwolenników ma kandydatura Marka Borowskiego (23%). W tej grupie wyborców w ciągu ostatniego miesiąca poparcie dla obu tych kandydatów wzrosło w podobnym stopniu (odpowiednio o 4 i 6 punktów procentowych). Zmalała natomiast wśród sympatyków lewicy liczba osób popierających kandydaturę Andrzeja Leppera - obecnie co dziesiąta z nich jest gotowa na niego głosować (spadek o 8 punktów procentowych). Podobnie jak wśród ogółu badanych także w grupie osób o lewicowych poglądach politycznych stracił Zbigniew Religa (spadek o 6 punktów procentowych), którego w tej chwili popiera niemal tyle samo lewicowców co Donalda Tuska i Lecha Kaczyńskiego.

Wśród osób o prawicowej orientacji największym poparciem cieszy się Lech Kaczyński (31%), który jednak w ciągu ostatniego miesiąca nieco stracił w tej grupie badanych (spadek o 5 punktów). Na drugie miejsce wśród zwolenników prawicy wysunął się Donald Tusk (20%), dla którego poparcie od momentu ogłoszenia decyzji o kandydowaniu dość wyraźnie wzrosło (o 9 punktów procentowych). Na dotychczasowym poziomie utrzymuje się natomiast poparcie dla Zbigniewa Religi (16%, spadek o 1 punkt), a także dla Andrzeja Leppera zajmującego w tej grupie wyborców czwarte miejsce (11%, wzrost o 2 punkty). Jeśli chodzi o kandydatów lewicy, to wśród badanych o poglądach prawicowych nieco bardziej popularny jest Włodzimierz Cimoszewicz niż Marek Borowski.

Osoby określające swoje poglądy polityczne jako centrowe najchętniej głosowałyby na Lecha Kaczyńskiego (22%) oraz Zbigniewa Religę (17%). W tej grupie wyborców swoich zwolenników mają także Marek Borowski (14%), Donald Tusk i Andrzej Lepper (po 13%) oraz Włodzimierz Cimoszewicz (10%). Wśród respondentów mało interesujących się polityką i niepotrafiących określić swoich poglądów politycznych zdecydowanie najwięcej sympatyków ma Andrzej Lepper (26%). W tej grupie potencjalnych wyborców pewne poparcie zyskują także Zbigniew Religa (19%), Lech Kaczyński (17%) i Włodzimierz Cimoszewicz (12%).

Tabela 2

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Deklarowane poglądy polityczne			
	lewicowe	centrowe	prawicowe	Trudno powiedzieć
	w procentach			
Marek Borowski	23	14	3	7
Włodzimierz Cimoszewicz	38	10	6	12
Władysław Frasyniuk	0	0	1	0
Maciej Giertych	2	2	2	3
Izabela Jaruga-Nowacka	1	0	0	0
Lech Kaczyński	5	22	31	17
Waldemar Pawlak	2	3	2	2
Andrzej Lepper	10	13	11	26
Zbigniew Religa	5	17	16	19
Donald Tusk	6	13	20	9
Inny kandydat	8	6	8	6

Jeśli chodzi o poparcie dla poszczególnych kandydatur w potencjalnych elektoratach, to można powiedzieć, że w ciągu ostatniego miesiąca nastąpiła dość wyraźna krystalizacja poglądów. Głosy poparcia nie są tak rozproszone jak miesiąc temu i częściej skupiają się na kandydatach wystawianych przez własne partie. Obecnie najsilniejsze zaplecze partyjne w gronie wyborców własnej partii mają Andrzej Lepper i Lech Kaczyński. Za kandydaturami wystawionymi przez popierane przez siebie partie gotowych jest głosować ponad dwie trzecie potencjalnych wyborców Samoobrony oraz PiS (odpowiednio 72% i 70% poparcia). Wśród zdeklarowanych zwolenników SLD wielu wyborców ma także Włodzimierz Cimoszewicz (62%). Pozostałe kandydatury mają raczej niewielkie szanse wśród sympatyków tych partii.

Bardziej zróżnicowane są aktualne preferencje zwolenników PO, choć także wśród nich zdecydowanie najbardziej popularny jest własny kandydat - Donald Tusk (44%). Relatywnie większym poparciem cieszą się wśród nich także Zbigniew Religa oraz Lech Kaczyński (po 13%).

Tabela 3

Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?	Potencjalne elektoraty								
	LPR	PO	PiS	Samo- obrona	SdPI*	SLD*	PSL*	Niezdecy- dowani	Niegłosujący w wyborach parlamentar- nych
	w procentach								
Marek Borowski	-	8	4	2	59	7	4	11	13
Włodzimierz Cimoszewicz	4	8	7	2	30	62	14	18	14
Władysław Frasyniuk	-	-	-	-	-	-	-	2	1
Maciej Giertych	18	-	-	5	-	-	-	-	2
Izabela Jaruga- -Nowacka	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Lech Kaczyński	40	13	70	12	-	8	17	17	14
Waldemar Pawlak	4	1	-	-	-	9	23	2	2
Andrzej Lepper	9	3	1	72	-	8	5	15	13
Zbigniew Religa	19	13	8	3	-	3	23	19	23
Donald Tusk	-	44	7	-	11	-	4	9	11
Inny kandydat	6	10	3	4	-	3	9	7	7

* Ze względu na znikomy odsetek badanych deklarujących poparcie dla tych ugrupowań wyniki należy traktować z dużą ostrożnością

W elektoracie LPR najwięcej sympatyków ma Lech Kaczyński (40%). Wyraźnie mniej osób opowiada się za kandydaturą prowadzącego w tym elektoracie w ubiegłym miesiącu Zbigniewa Religi (19%), a także za kandydatem LPR Maciejem Giertychem (18%).

Zdeklarowani wyborcy SdPI wahają się wyłącznie między dwiema kandydaturami, choć niemal dwukrotnie większym poparciem cieszy się wśród nich własny kandydat - Marek Borowski (59%) niż potencjalny lewicowy konkurent Włodzimierz Cimoszewicz (30%).

W elektoracie PSL największe poparcie mają kandydatury Zbigniewa Religi i Waldemara Pawlaka (po 23%). Wśród wyborców tej partii znajdują się także zwolennicy Lecha Kaczyńskiego (17%) i Włodzimierza Cimoszewicza (14%).

Wśród wyborców jeszcze niezdecydowanych, na kogo głosować, największą popularnością cieszą się kandydatury Zbigniewa Religi (19%), Włodzimierza Cimoszewicza (18%), Lecha Kaczyńskiego (17%) i Andrzeja Lepera (15%).

Opracowała

Agnieszka CYBULSKA

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory prezydenckie, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział?
 1 - Na pewno wziął(ę)bym w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)bym w nich udział; 3 - Raczej nie wziął(ę)bym w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	65	15	20	1051
Płeć				
Mężczyźni	71	12	16	498
Kobiety	59	18	23	553
Wiek				
18-24 lat	65	16	19	161
25-34	64	20	16	191
35-44	64	18	19	181
45-54	74	9	17	201
55-64	67	13	20	123
65 lat i więcej	56	17	27	194
Miejsce zamieszkania				
Wieś	64	16	20	384
Miasto do 20 tys.	70	15	14	130
20-100 tys.	63	16	21	212
101-500 tys.	64	17	19	200
501 tys.i więcej mieszk.	70	9	21	126
Wykształcenie				
Podstawowe	61	14	26	307
Zasadnicze zawodowe	65	16	19	268
Średnie	65	16	19	363
Wyższe	79	14	7	113
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	77	14	8	77
Prac.umysł.niż.szczebla	74	15	11	81
Pracownicy fiz.- umysł.	60	22	18	92
Robotnicy wykwalifikowani	70	14	16	88
Robotnicy niewykwalifik.	60	18	22	39
Rolnicy	76	13	10	56
Pracujący na własny rach.	69	16	15	42
Bierni zawodowo				
Renciści	61	12	27	120
Emeryci	59	15	25	209
Uczniowie i studenci	67	11	22	77
Bezrobotni	63	13	23	122
Gospodynie domowe i inni	54	25	21	47
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	70	13	16	168
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	76	19	6	62
sekt. pryw. poza rolnict.	66	19	15	191
prywatnym gosp. rolnym	76	12	11	60
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	59	14	27	130
301-500	61	13	26	167
501-900	68	13	19	206
901-1200	77	11	13	84
Powyżej 1200 zł	77	9	13	74
Ocena własnych war. mater.				
Złe	58	15	27	335
Średnie	67	16	17	454
Dobre	71	15	14	261
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	66	13	21	91
Raz w tygodniu	70	15	16	565
1-2 razy w miesiącu	59	21	21	164
Kilka razy w roku	62	15	23	157
W ogóle nie uczestniczy	48	13	39	73
Poglądy polityczne				
Lewica	75	7	18	146
Centrum	56	21	23	269
Prawica	80	10	10	316
Trudno powiedzieć	53	20	27	317

Tabela 2. Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?
 1 - Marek Borowski; 2 - Włodzimierz Cimoszewicz; 3 - Władysław Frasyniuk; 4 - Maciej Giertych; 5 - Izabela Jaruga-Nowacka; 6 - Lech Kaczyński; 7 - Waldemar Pawlak; 8 - Andrzej Lepper

	1	2	3	4	5	6	7	8
Ogółem	10	14	1	2	0	22	3	14
Płeć								
Mężczyźni	9	13	0	2	0	24	4	14
Kobiety	11	15	1	2	0	19	1	14
Wiek								
18-24 lat	14	9	1	1	0	13	0	24
25-34	11	8	0	4	0	27	4	6
35-44	5	4	1	3	0	35	1	9
45-54	12	15	1	0	0	20	3	12
55-64	6	22	0	2	0	21	5	17
65 lat i więcej	10	27	0	2	1	13	3	20
Miejsce zamieszkania								
Wieś	3	12	1	3	0	24	5	26
Miasto do 20 tys.	11	14	0	1	0	18	2	13
20-100 tys.	13	17	0	2	0	19	2	8
101-500 tys.	17	12	1	2	0	22	1	9
501 tys. i więcej mieszk.	11	17	1	0	1	22	1	3
Wykształcenie								
Podstawowe	7	12	0	2	0	18	4	31
Zasadnicze zawodowe	6	12	0	3	0	29	4	16
Średnie	13	18	1	2	0	20	1	7
Wyższe	16	11	3	0	1	20	0	0
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	21	16	0	0	2	22	0	0
Prac.umysł.niż.szczebła	13	14	4	0	0	10	0	0
Pracownicy fiz.- umysł.	8	14	0	3	0	33	2	11
Robotnicy wykwalifikowani	8	4	0	2	0	33	7	17
Robotnicy niewykwalifik.	4	8	0	6	0	15	0	21
Rolnicy	0	9	0	6	0	30	5	22
Pracujący na własny rach.	20	7	0	0	0	19	0	0
Bierni zawodowo								
Renciści	8	13	0	2	0	26	5	20
Emeryci	11	26	0	3	0	17	2	17
Uczniowie i studenci	15	14	0	2	0	16	0	16
Bezrobotni	1	6	2	0	0	19	5	25
Gospodynie domowe i inni	11	18	0	7	0	22	0	8
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	14	15	2	1	0	21	1	6
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	12	9	0	0	2	26	0	0
sekt. pryw. poza rolnict.	12	8	0	2	0	24	3	11
prywatnym gosp. rolnym	0	12	0	5	0	34	4	19
Dochody na jedną osobę								
Do 300 zł	7	9	2	3	0	20	3	23
301-500	11	10	0	2	0	25	3	18
501-900	9	20	1	2	0	24	5	7
901-1200	14	19	0	5	0	13	2	10
Powyżej 1200 zł	11	17	2	0	0	16	0	11
Ocena własnych war. mater.								
Złe	9	12	1	1	0	24	4	17
Średnie	10	12	0	3	0	22	2	15
Dobre	10	18	1	2	1	18	2	10
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	5	13	0	2	0	19	6	19
Raz w tygodniu	10	12	1	2	0	23	3	15
1-2 razy w miesiącu	7	13	0	4	0	30	2	10
Kilka razy w roku	17	18	1	2	0	16	0	12
W ogóle nie uczestniczy	9	25	0	0	3	11	0	13
Poglądy polityczne								
Lewica	23	38	0	2	1	5	2	10
Centrum	14	10	0	2	0	22	3	13
Prawica	3	6	1	2	0	31	2	11
Trudno powiedzieć	7	12	0	3	0	17	2	26

(continued)

Tabela 2 (cd.). Na kogo z tej listy najchętniej oddał(a)by Pan(i) głos w wyborach prezydenckich?

(%)

	Zbigniew Religa	Donald Tusk	Inny kandydat	Liczba osób
Ogółem	15	13	7	585
Płeć				
Mężczyźni	14	13	7	313
Kobiety	16	14	7	272
Wiek				
18-24 lat	15	19	6	93
25-34	18	17	5	97
35-44	12	14	15	100
45-54	16	12	9	130
55-64	10	15	1	73
65 lat i więcej	16	4	4	93
Miejsce zamieszkania				
Wies	18	5	4	199
Miasto do 20 tys.	19	16	6	74
20-100 tys.	18	15	6	119
101-500 tys.	9	16	11	111
501 tys. i więcej mieszk.	6	25	12	83
Wykształcenie				
Podstawowe	13	6	8	144
Zasadnicze zawodowe	16	9	5	157
Średnie	18	16	5	208
Wyższe	6	29	14	77
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	7	15	17	54
Prac. umysł. niż. szczebla	15	27	16	48
Pracownicy fiz.- umysł.	10	10	9	46
Robotnicy wykwalifikowani	11	15	4	54
Robotnicy niewykwalifik.	23	19	4	20
Rolnicy	16	3	9	33
Pracujący na własny rach.	19	31	4	25
Bierni zawodowo				
Renciści	15	8	4	61
Emeryci	13	8	3	108
Uczniowie i studenci	13	20	4	45
Bezrobotni	26	9	7	68
Gospodynie domowe i inni	15	18	0	22
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	13	16	10	98
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	14	23	13	41
sekt. pryw. poza rolnict.	12	19	8	108
prywatnym gosp. rolnym	13	2	10	38
Dochody na jedną osobę				
Do 300 zł	23	5	4	63
301-500	22	4	4	88
501-900	16	11	5	125
901-1200	9	22	6	59
Powyżej 1200 zł	5	25	13	53
Ocena własnych war. mater.				
Złe	16	9	6	171
Średnie	16	15	4	261
Dobre	11	15	12	154
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	19	7	10	47
Raz w tygodniu	15	14	6	335
1-2 razy w miesiącu	18	6	9	85
Kilka razy w roku	11	17	6	89
W ogóle nie uczestniczy	4	28	8	29
Poglądy polityczne				
Lewica	5	6	8	105
Centrum	17	13	6	127
Prawica	16	20	8	236
Trudno powiedzieć	19	9	6	118